

GMINNE INWESTYCJE

Przy Zespołach Szkół w Grabowie-Wałdykach oraz Kazanicach powstają nowe wielofunkcyjne boiska sportowe. Dobiega również końca budowa hali sportowej przy szkole w Złotowie. W połowie lipca zakończy się budowa chodników w Fijewie i Byszałdzie. To tylko niektóre z prowadzonych obecnie inwestycji przez Gminę Lubawa. O wszystkich można przeczytać na **str. 3**

Odpust Nawiedzenia N.M.P. w Lipach

1 lipca (czwartek)

15:00 Uroczyste Nieszpory o N.M.P.
Procesja z figurą Matki Bożej do Sanktuarium w Lipach.
16:00 Suma odpustowa w wigilię uroczystości.
19:30 Msza św. z udziałem rolników i robotników.
20:30 Czuwanie modlitwne z udziałem zespołów wokalnych i instrumentalnych.
22:30 Droga Krzyżowa ze świecami.
24:00 Msza św. o N.M.P. „O północy”.
Czuwanie przy figurze Matki Bożej.

2 lipca (piątek)

6:30 Godzinki ku czci N.M.P.
7:00 Msza św. poranna.
9:00 Liturgia pokutna.
10:30 Suma odpustowa.
15:00 Msza św. z udziałem kierowców i poświęcenie pojazdów.
16:30 Nieszpory o N.M.P i procesja z figurą Matki Bożej do Fary.
18:00 Msza św. w Farze.

3 lipca (sobota)

10:30 Msza św. z udziałem chorych, służby zdrowia i wszystkich opiekujących się chorymi.

ZAWODY STRAŻACKIE

Rozegrane zostały coroczne Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych Gminy Lubawa. Wzięło w nich udział aż 18 drużyn pożarniczych wśród nich gościnnie jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej z Lubawy oraz po wieloletniej przerwie, drużyna kobieca

z jednostki OSP w Łązynie. Zwycięzcą zostali Ochotnicy z Targowiska. Szczegóły **str. 2**.

W NUMERZE:

- NOWY WÓZ STRAŻACKI W ROŻENTALU – STR. 2
- POMOC DLA POWODZIAN – STR. 4
- JUBILEUSZ KAPŁAŃSTWA KS. J. HIRSHA – STR. 5
- FRANCUZI W ZS W GRABOWIE-WAŁDYKACH – STR. 5
- DNI RODZINY – STR. 6
- PLACE ZABAW DLA NAJMŁODSZYCH – STR. 7
- PIKNIK W OMULU – STR. 7

małi obywatel

GRUPY ZABAWOWE DLA DZIECI W WIEKU 3-5 LAT

NOWY WÓZ DLA ROŻENTALA

Wyposażenie Ochotniczych Jednostek Pożarnych Gminy Lubawa ciągle polepsza się. Tylko w ubiegłym roku zostały zakupione trzy nowe wozy strażackie dla: OSP Prątnica, OSP Byszwałd oraz OSP Rożental. Kilka dni temu jednostka OSP z Omula przeprowadziła nowy wóz strażacki po przeprowadzonej karosacji. Ochotnicy ze Szczepankowa są w trakcie karosacji swojego nowego auta. W planach jest również zakup nowego wozu dla jednostki w Rumienicy. Natomiast dumą strażaków z Rożentalu jest ich najnowszy nabytek – samochód ratowniczo-gaśniczy z funkcją ograniczania stref skażeń chemicznych.

Samochód został zakupiony m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia – Mazury 2007 – 2013 (poddziałanie 6.2.2. Bezpieczeństwo Ekologiczne). Realizacją projektu rozpoczyna podpisanie umowy z marszałkiem województwa na dofinansowanie samochodu pożarniczego dla jednostki ochotniczej Straży Pożarnej w Rożentalu w kwocie około 560 tys. zł. Nowy nabytek to średni samochód ratowniczo-gaśniczy Mercedes Benz Atego z funkcją ograniczania stref skażeń chemicznych. Przystosowany został do prowadzenia akcji ratowniczych oraz współdziałania z innymi jednostkami specjalistycznymi. W wyposażeniu wozu znajduje się m.in. zbiornik wodny

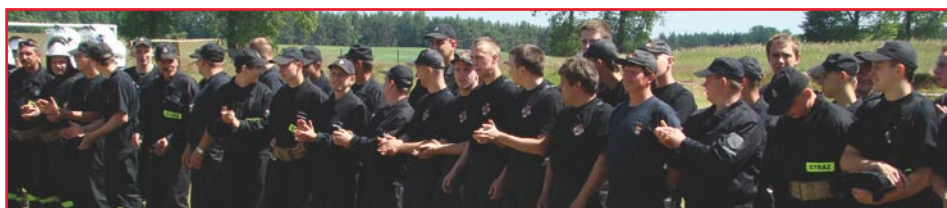

Najnowszy samochód ratowniczo-gaśniczy jednostka OSP Rożental

(2.500 l), zbiornik środka pianotwórczego (250 l), wysokociśnieniowa lina szybkiego natarcia (60 m) z elektrycznym zwijadłem,

działko wodno-pianowe, pneumatyczny maszt oświetleniowy oraz wyposażenie związane z likwidacją zagrożeń ekologicznych.

ZAWODY STRAŻACKIE W RUMIENICY

W niedzielę, 27 czerwca na nowym boisku w Rumienicy rozegrane zostały Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych Gminy Lubawa.

W zawodach gościnnie wystąpiła jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej z Lubawy oraz po wieloletniej przerwie, drużyna kobieca z jednostki OSP w Łążyńcu.

Drużyny tradycyjnie rywalizowały w dwóch konkurencjach: sztafeta sportowa 7x 50 m z przeszkodami oraz zawody bojowe (m.in. uruchomienie motopompy, podanie wody). Od ubiegłego roku wszystkie jednostki startują na nowoczesnych, całkowicie zautomatyzowanych pompach typu TOHATSU, co stwarza wyrównane szanse w rywalizacji. Na zwycięzców czekały nagrody pieniężne: miejsce I – 1000 zł,

II – 800 zł, III – 600 zł, IV – 400 zł, V – 200 zł, puchary dla pierwszych sześciu drużyn i puchary dla wszystkich jednostek biorących udział w zawodach (nagrody i puchary ufundowała Gmina Lubawa). Każdy kto odwiedził Rumienicę mógł poczęstować się darmową grochówką i wziąć udział w zabawie zorganizowanej na zakończenie zawodów.

Uwieńczenie rywalizacji – wręczenie pucharów i dyplomów

KLASYFIKACJA GENERALNA – kat. seniorzy

Miejsce	Nazwa drużyny
1.	OSP Targowisko
2.	OSP Rożental II
3.	OSP Byszwałd
4.	OSP Rożental I
5.	OSP Rumienica
6.	OSP Omule
7.	OSP Prątnica
8.	OSP Wałdyki
9.	OSP Łążyn
10.	OSP Rakowice
11.	OSP Tuszewo
12.	OSP Złotowo
13.	OSP Kazanice
16.	OSP Lubstynek
15.	OSP Szczepankowo
16.	OSP Zielkowo
-	OSP Lubawa

KLASYFIKACJA GENERALNA – kat. kobiety

Miejsce	Nazwa drużyny
1.	OSP Łążyn

POWSTAJĄ CHODNIKI I DROGI

Trwa budowa chodników w miejscowościach **Fijewo** i **Byszałd**. Termin zakończenia obu inwestycji zaplanowano na 15 lipca.

W **Fijewie** powstaje ok. 500 metrowy odcinek chodnika z kostki polbruk o szerokości 2,5 metra. Prace objęły m.in. odwodnienie i uporządkowanie terenu, wykonanie zjazdów do posesji oraz oddzielenie chodnika od jezdni poboczem o szerokości 1 metra. Wykonawcą inwestycji jest Wielobranżowy Zakład Usługowo-Produkcyjny i Handlowy „Spomer” z Iławy. Koszt zadania wyniesie ponad 117 tys. zł.

Przebudowa drogi w Byszałdzie jest realizowana przez firmę z Nowego Miasta Lubawskiego. W ramach inwestycji zaplanowano m.in. roboty rozbiórkowe i ziemne, poszerzenie jezdni, budowę chodników z kostki betonowej typu polbruk oraz przyłącza kanalizacji deszczowej. Wartość zadania wynosi blisko 282 tys. zł.

Trwa także **przebudowa drogi gminnej Kazanice – Rodzone do gminnych terenów inwestycyjnych**. Prace potrwać do 20 lipca, a ich wykonawcą jest Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe z Iławy. Na tę inwestycję został złożony wniosek do Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007-2013. Długość odcinka to 740 mb. Inwestycja na podstawie kosztorysu inwestorskiego opiewa na kwotę 1.400.000 zł. Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi 1.005.397,90 zł. Wniosek przeszedł pozytywnie ocenę ale znalazł się na liście rezerwowej projektów do

Przebudowa drogi gminnej Kazanice - Rodzone

dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Jednak w wyniku oszczędności poprzetargowych prawdopodobnie w najbliższym czasie podpiszemy umowę z Marszałkiem na dofinansowanie całości odcinka zgodnie z dokumentacją 740 mb. W chwili obecnej trwa realizacja na odcinku 260 mb . wartość brutto 382.059,25 zł.

Z innych inwestycji drogowych zaplanowano także **przebudowę chodnika w Grabowie**, przebudowę skrzyżowania i drogi w **Władkach**, przebudowę dróg w **Targowisku, Pomierkach** oraz na odcinkach **Rożental – Gierłoż** oraz **Kazanice – Rożental**. Na wniosek gminy **Lubawa** w bieżącym roku wybudowane zostaną również ciągi pieszo-rowerowe przy drogach wojewódzkich w miejscowości **Tuszewo** oraz na trasie **Rodzone – Samplawa**.

Wpłynęły 4 oferty na przetarg nieograniczony: **Zagospodarowanie centrum wsi Prątnica poprzez budowę placu rekreacyjnego i boiska sportowego wraz z przebudową łączącego je chodnika.**

Byszałd: przebudowa drogi połączona z budową chodnika zakończy się w połowie lipca

Fijewo: po zakończeniu prac chodnik będzie przebiegał przez całą miejscowość, poprawi to zdecydowanie bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów

INWESTYCJE SPORTOWE

Przy Zespołach Szkół w Grabowie-Wałdykach oraz Kazanicach powstają nowe wielofunkcyjne boiska sportowe. Dobiega również końca budowa hali sportowej przy szkole w Złotowie.

Boiska o nawierzchni polipropylenowej będą przystosowane do uprawiania takich dyscyplin jak piłka ręczna, nożna, tenis ziemny, siatkówka i koszykówka. Wykonawcą inwestycji w Grabowie - Wałdykach jest firma Grzegorza Kopiczyńskiego z Nowego Miasta Lubawskiego. Na to zadanie, o wartości ok. 300 tys. zł, gmina otrzymała 50 proc. dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki. Natomiast budowę boiska w Kazanicach realizuje firma „Sport Grupa” Sp. z o.o. z Mińska Mazowieckiego. Koszt inwestycji wynosi blisko 400 tys. zł.

Wykonawcą zadania: budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Złotowie jest Lubawskie Przedsiębiorstwo Budowlane. Wartość inwestycji wynosi ponad 1 mln 400 tys. zł. Sala o powierzchni 738,88 m² i nowatorskiej konstrukcji łukowo-drewnianej, która sprawdziła się trzy lata temu przy budowie podobnego obiektu w Rożentalu, usytuowana jest przy szczytowej ścianie szkoły. Obiekt będzie ogrzewany przez olejową kotłownię ekologiczną i zostanie przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Przy południowej ścianie budynku zaprojektowano podjazd dla wózków.

Byszwałd - tak będą wyglądały gotowe boiska

Początek inwestycji w Kazanicach

Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół w Kazanicach postępuje w szybkim tempie

POMOC DLA POWODZIAN

Na jednym z tirów zawieszona została plandeka z napisem „Targowisko dla Powodzian”

ROŻENTAL – Mieszkańcy Rożentalu i okolicznych wsi także zorganizowali pomoc dla Powodzian. Zebrali ponad 10 tys. zł za które, po przeprowadzonych rozmowach kupili sześć osuszaczy powietrza. Jest to sprzęt dla mieszkańców miejscowości Słupiec w woj. małopolskim. Akcja pomocy będzie kontynuowana. Po żniwach rolnicy planują wspomóc powodzian zbożem i żywnością.

TARGOWISKO – Ochotnicza Straż Pożarna wspólnie z Radą Sołecką zorganizowały pomoc dla powodzian. Akcja, która rozpoczęła się kilkanaście dni temu, przerodziła się w konwój złożony z trzech tirów, samochodu strażackiego i jednego prywatnego wypełniony 30 t zboża, 1.200 kostkami siana, żywnością, ubraniami i pościelą. Pomoc dotarła do m. Życk w gm. Słubice.

GMINA LUBAWA. WIZYTA PRZEDSTAWICIELI Z FRANCJI

W maju w naszej gminie gościliśmy grupę Francuzów z Unii Gmin Lanvallon-Plouha.

Unię ze strony samorządowej reprezentowali: Thierry Burlot – prezydent Unii Gmin, Daniel Barret i Yvon Cadoret – wiceprezydenci oraz Isabelle Quere, asystentka prezydenta i osoba odpowiedzialna za współpracę zagraniczną. Z grupą polityków przyjechała także 23-osobowa grupa mieszkańców z terenu francuskiej unii, związanych głównie z rolnictwem. Trzydniowa wizyta przebiegła głównie pod znakiem spotkań z władzami Gminy, lokalnymi przedsiębiorcami, rolnikami i służyła wymianie doświadczeń i poglądów na temat samorządu oraz kwestii związanych z rolnictwem i ochroną środowiska. Francuzi odwiedzili m.in. gminne stacje uzdatniania wody, zakład utylizacji śmieci w Rudnie, zakłady produkcyjne, spółdzielnię Lub-Tucz. W programie znalazła się także wizyta w gminnych szkołach. Goście byli pod dużym wrażeniem programu przygotowanego przez uczniów Zespołu Szkół w Grabowie-Wałdykach. Spotkanie rozpoczęło

Powitanie gości z Francji w Zespole Szkół w Grabowie-Wałdykach

się od uroczystego powitania przez Romana Ruteckiego, dyrektora placówki oraz Klaudię Grubaską, uczennicę gimnazjum, która wygłosiła swoje powitanie w języku francuskim. Uczniowie szkoły przybliżyli wszystkim polską kulturę i tradycje narodowe. Służyła temu część artystyczna: przedstawienie przygotowane pod kierunkiem p. Żanety Markowskiej-Dyrke w związku z „Rokiem Chopinowskim” oraz występ szkolnego chóru „Cantabile”. Na uwagę zasługiwały także partie solowe wykonane przez uczennice: Magdę Czarnecką, Natalię Dembińską i Ewę Kasprzycką oraz

Izabelle Quere, która zachęcona przez publiczność po mistrzowsku zaśpiewała utwór „Summertime”.

Organizacja wizyty nie byłaby możliwa bez pomocy mieszkańców naszej gminy, którzy przejęli u siebie grupę rolników oraz wszystkich osób, które włączyły się w organizację programu, m.in. Spółdzielnia Lub-Tucz, Zakład Komunalny Gminy Lubawa, Ochotnicza Straż Pożarna z Rożentalą, państwo Zelma z Omula, właściciele przedsiębiorstw. Wszystkim za pomoc serdecznie dziękujemy.

Występ Izabelle Quere

Wizyta rozpoczęła się od spotkań w Urzędzie Gminy Lubawa, w której uczestniczyła czteroosobowa grupa przedstawicieli Unii Gmin Lanvallon-Plouha oraz władze Gminy, radni Gminy Lubawa, przedsiębiorcy i zaproszeni goście

KAZANICE. JUBILEUSZ KAPŁAŃSTWA KS. JERZEGO HIRSZA

W niedzielę, 13 czerwca uroczyste, w asyście swoich parafian, świętował czterdziści lat posługi kapłańskiej, ks. kanonik Jerzy Hirsz, proboszcz parafii św. Jakuba Apostoła w Kazanicach.

Jubileuszowa msza święta, która rozpoczęła się w samo południe w miejscowym kościele, zgromadziła wielu wiernych także z okolicznych miejscowości należących do parafii. Była również okazją do spotkania najbliższej rodziny księdza proboszcza, m.in. z Francji. Na początku uroczystości ksiądz kanonik przyjął liczne życzenia, m.in. od przedstawicieli władz miejskich i gminnych, Rady Parafialnej, ministrantów, przedstawicieli rolników, Ochotniczych Straży Pożarnych, Ludowych Zespołów Sportowych i Koła Gospodyń Wiejskich. Dziękując za pamięć

ks. Jerzy Hirsz wspominał także wszystkie osoby, księży, profesorów, ważne w jego kapłańskiej drodze. Homilię – rozpoczynającą się od słów księdza poety Jana Twardowskiego wygłosił ksiądz dziekan Tadeusz Breza. W uroczystości uczestniczyli także pozostali księża dekanatu lubawskiego.

Ks. Jerzy Hirsz urodził się w Starogardzie Gdańskim, święcenia kapłańskie przyjął w Przdokowie (woj. pomorskie) 7 czerwca 1970 roku z rąk ówczesnego biskupa chełmińskiego – Kazimierza Józefa Kowalskiego. Swoją posługę kapłańską rozpoczął w miejscowości Nowa Cerkiew koło Pelplina. Następnie przebywał w Pruszczu Gdańskim oraz Lubawie (Kościół p.w. św. Anny). Proboszczem parafii św. Jakuba Apostoła w Kazanicach został 26 lat temu, 3 lipca 1984 roku.

XII WARMIŃSKO – MAZURSKIE DNI RODZINY

Dobiegły końca obchody XII Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny. Na terenie gminy Lubawa w ramach hasła „Silna i aktywna rodzina szansą na godne życie” spotkali się podopieczni świetlic socjoterapeutycznych, środowiskowych, młodzieżowych klubów integracji społecznej oraz grup zabawowych.

Tegoroczne motto sprawiło, że w obchody zaangażowały się wspólnie Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa, szkoły, Rady Sołeckie, jednostki ochotniczych straży pożarnych. Łącznie w dniach od 14 maja do 9 czerwca 2010 roku na terenie gminy odbyły się 24 imprezy integrujące mieszkańców.

Popularnością cieszyły się obchody dnia matki i dziecka, w które włączyły się maluchy z grup zabawowych w Tuszewie, Mortągach, Rakowicach, Szczepankowie, Roźentalu, Byszałdzie, Prątnicy, Grabowie-Władkach, Samplawie i Rumienicy. Najmłodszy zaprosili swe mamy na przygotowane pod okiem wychowawców wierszki, piosenki, zabawy integracyjne.

Natomiast podopieczni z młodzieżowego klubu integracji społecznej z Kazanic zorganizowali dla mieszkańców piknik rodzinny, gdzie w atmosferze śpiewów i pokazów tanecznych rodzinie spędzano popołudnie. W Grabowie-Władkach odbył się piknik pod nazwą „Aktywne spędzanie czasu z rodziną”. Również dzieci ze świetlicy w Rakowicach integrowały się podczas rodzinnej familiady.

Ważnym elementem w dniach rodziny było połączenie sił w działaniu, dlatego świetlice w Roźentalu, w Złotowie i Samplawie oraz młodzieżowe kluby integracji społecznej w Kazanicach i Grabowie-Władkach zaangażowały się w obchody razem ze szkołami, w których mają siedziby.

Dzień matki w Byszałdzie

Dzień matki i ojca w Kazanicach

Dzień matki w Rumienicy

Dni rodziny w Szczepankowie

Dni rodziny w Złotowie

Dni rodziny w Rakowicach

BEZPIECZNA ZABAWA DLA NAJMŁODSZYCH

Trwają prace przy budowie placu zabaw dla dzieci w Targowisku. Za chwilę ruszy budowa podobnego placu w Szczepankowie. 15 czerwca wójt Tomasz Ewertowski podpisał umowę z Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego na projekt „Radosne Szczepankowo miejscem aktywnego wypoczynku.”

Powstanie tu plac zabaw wraz z ogrodzeniem, którego budowa zostanie dofinansowana w kwocie 12 tys. 654,89 zł w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013. W ramach tego samego działania finansowana jest budowa placu zabaw w Targowisku. Umowa na projekt „Każdy sposób na aktywność w Targowisku jest dobry” została podpisana 10 maja. Plac zabaw, który powstaje w okolicach dawnego budynku szkoły będzie wyposażony m.in. w huśtawki, domek ze zjeżdżalnią, piaskownicę z balii i ławki. Na dofinansowanie

budowy podobnego placu zabaw czeka także Łążyn.

Natomiast mieszkańcy Kazanic sami zorganizowali miejsce do gier i zabaw dla swoich dzieci. Pomysł na „Ogródek Jordanowski” zrodził się trzy lata temu, a został zrealizowany w ubiegłym roku. Przejeżdżając przez Kazanice nie sposób go nie zauważyć. Kolorowe koniki, zjeżdżalnie, huśtawki, domek, drabinki i piaskownica zachęcają zabawy.

- Kiedy zrodził się pomysł nie dysponowaliśmy żadnymi środkami własnymi – wspomina Joanna Jackiewicz, sołtys Kazanic. – Ale już w 2008 r. wspólnie ze wszystkimi organizacjami podjęliśmy decyzję, że dochód z Dni Kazanic przeznaczymy na plac zabaw. Organizowaliśmy też inne imprezy. Największym problemem było znalezienie odpowiedniego miejsca. Wszyscy mieszkańcy byli zgodni, że Ogródek Jordanowski powinien powstać w centrum wsi. Kiedy złożyłam propozycję panu Józefowi

Uroczyste otwarcie placu

Borkowskiemu był to strzał w dziesiątkę. Dostaliśmy zgodę na wydzierżawienie tego terenu.

Chociaż pracy było dużo wszyscy mieszkańcy chętnie zaangażowali się w tę inicjatywę. Niezagospodarowany i „zapomniany” teren w ciągu kilku tygodni przekształcił się w bezpieczne i atrakcyjne miejsce zabaw i odpoczynku. – Nasz plac zabaw jest jednym z ładniejszych w gminie Lubawa i wiem, że stał się inspiracją dla innych miejscowości – dodaje sołtys. – Nie byłoby to jednak możliwe bez pomocy darczyńców, a przede wszystkim ciężkiej pracy i zaangażowania mieszkańców.

Kiedy mieszkańcy Kazanic rozpoczęli budowę Ogródka Jordanowskiego teren był zarosnięty i niezagospodarowany

Chętnych nie brakowało do pracy i każdy etap budowy licznie gromadził mieszkańców

Czas na zabawę

Sposób na nudę w Omulu

W czerwcu przy świetlicy wiejskiej w Omulu odbył się piknik integracyjny, który został zorganizowany przez Radę Solecką oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach projektu „Sposób na nudę”.

Projekt „Sposób na nudę” trwać będzie do końca września 2010, a z jego działań skorzysta 60 mieszkańców Omula. Dla uczestników został przygotowany blok cyklicznych działań i zajęć, które będą się odbywać w świetlicy wiejskiej w dni robocze i wolne od pracy.

Skorzystają oni m.in. z warsztatów rękodzieła artystycznego, warsztatów sportowych, zajęć animacyjnych, warsztatów z graffiti, nauczą się pracować z gliną, a także wezmą udział w imprezach integracyjnych.

Do rezultatów projektu wpisze się również utworzenie boiska do piłki plażowej oraz

powstanie partnerstwa lokalnych podmiotów na rzecz inicjatyw.

Projekt Sposób na nudę realizowany jest w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Lokalnych z/s w Nowym Mieście Lubawskim i współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Pyszna grochówka

Zabawy na świeżym powietrzu

Mali obywatele

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa rozpoczął kampanię społeczną „mali obywatele”, której celem jest upowszechnienie alternatywnych form edukacji przedszkolnej oraz zwiększenie świadomości rodziców na temat edukacji dzieci w wieku 3- 5 lat.

W ramach przedsięwzięcia są publikowane na różnych portalach internetowych oraz w lokalnej prasie artykuły dotyczące alternatywnych form edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat w gminie Lubawa. Obecnie funkcjonuje 13 grup zabawowych w Kazanicach, Byszwałdzie, Grabowie-Wałdykach, Łążynie, Rożentalu, Samplawie, Złotowie, Prątnicy, Rumienicy, Mortęgach, Tuszewie, Rakowicach i Szczepankowie. Blisko 50 % dzieci w gminie Lubawa uczęszcza na zajęcia grup zabawowych. Chcielibyśmy, aby więcej maluchów korzystało z edukacji.

logo kampanii

W ramach kampanii „mali obywatele” prezentowane będą także wywiady z wychowawcami grup zabawowych, rodzicami dzieci uczęszczających na zajęcia, specjalistami (psycholog, logopeda), dyrektorami szkół, sołtysami wsi oraz przedstawicielem Fundacji Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego Komeńskiego, która objęła patronat nad kampanią. Materiały można także znaleźć na stronie internetowej www.gopslubawa.pl w zakładce „mali obywatele”, gdzie także zaprezentowany będzie spot dotyczący grup zabawowych.

Mówić poprawnie

W ramach kampanii społecznej „mali obywatele” prezentujemy wywiad z Anną Sobolewską, logopedą, prowadzącą zajęcia logopedyczne z dziećmi w grupach zabawowych działających na terenie gminy Lubawa.

Marcin Michalski: – Czy mogłaby Pani przybliżyć i wyjaśnić kim jest logopeda i czym się zajmuje?

Anna Sobolewska: – Najkrócej mówiąc, logopeda to terapeuta, który prowadzi naukę mowy dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Zadaniem logopedy jest kształtowanie mowy, zapobieganie wadom wymowy, usuwanie wad już istniejących, nauczanie mowy w wypadku jej braku lub utraty.

– Do grup zabawowych w gminie Lubawa uczęszcza około 200 dzieci w wieku 3-5 lat. Jak kształtuje się sytuacja maluchów po przeprowadzeniu diagnozy wad wymowy?

– Diagnostyką logopedyczną zostały objęte wszystkie dzieci uczęszczające do grup zabawowych. Około 70% dzieci zostało zakwalifikowanych do indywidualnej terapii. Odsetek ten jest tak duży, ponieważ zostały do niego zaliczone również dzieci, które posiadają wady rozwojowe, czyli takie, które mogą ustąpić samoistnie w wyniku rozwoju mowy. Jednak wspomaganie rozwoju mowy i odpowiednie ćwiczenia mogą spowodować u dziecka wcześniejsze wystąpienie nieprawidłowo realizowanej głoski.

– Z czego Pani zdaniem wynika to, że tak wiele dzieci napotyka trudności w prawidłowym wypowiedzianiu się?

– Jest wiele różnych czynników zaburzających rozwój mowy dzieci. Mowa rozwija się w kontakcie społecznym z drugą osobą i towarzyszą temu określone emocje. Dziecko uczy się mowy od otoczenia, naśladowując osoby znaczące dla siebie. Dziś coraz częściej towarzyszem dziecka staje się telewizor czy komputer, a nie drugi człowiek. Kolejną przyczyną trudności w mówieniu są choroby: infekcje górnych dróg oddechowych, przerosty trzeciego migdałka, zapalenie ucha środkowego. Schorzenia te mogą przyczyniać się do powstania nieprawidłowych nawyków ruchowych warg i języka, co z kolei prowadzi do wad wymowy lub do niedosłuchu. Trzecia przyczyna to złe nawyki żywieniowe. Dzieci zbyt wcześnie zaczynają jeść

Anna Sobolewska, logopeda, prowadzi zajęcia z dziećmi w grupach zabawowych działających na terenie gminy Lubawa. Absolwentka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (specjalność pedagogika wczesnoszkolna) oraz podyplomowego studium logopedii w Olsztyńskiej Szkole Wyższej im. Józefa Rusieckiego.

potrawy z dodatkiem cukru, który powoduje wczesne ubytki szkliwa oraz próchnicę zębów mlecznych. Brak zębów natomiast jest częstą przyczyną złych nawyków w ułożeniu i sprawności ruchowej języka, a tym samym wad wymowy. Nieprawidłowości w rozwoju mowy pojawiają się także często u dzieci wczesnie karmionych butelką i długo ssących butelkę albo smoczek. Mają one problemy ze zgrzytem, połykaniem i prawidłowymi nawykami ruchowymi warg i języka. Natomiast dzieci długo karmione pokarmami rozdrobnionymi, papkami, nie gryzą i nie żują, co nie rozwija siły mięśni języka i jego sprawności.

– Jakie są najczęstsze wady?

– Najczęściej występującymi wadami są sygmatyzm szeregu syczącego i szumiącego (nieprawidłowa realizacja głosek s, z, c, dz i sz, ż, cz, dż), kappacyzm (nieprawidłowa realizacja głoski k), gammacyzm (nieprawidłowa realizacja głoski g) oraz mowa bezdźwięczna.

– W ilu procentach można je wyeliminować u dzieci w wieku 3-5 lat?

– Nie można tu raczej mówić o procentach, gdyż każde dziecko jest inne i ma swój indywidualny czas i tempo uczenia się. Powodzenie terapii w dużej mierze zależy także od tego, w jakim stopniu artykulatory (czyli np. język, wargi) dziecka są przygotowane do wypowiedzenia danej głoski. Wiek 3- 5 lat to okres intensywnego rozwoju mowy dziecka i ogromnych możliwości mózgu. Czasami wystarczy tylko wytłumaczyć i pokazać dziecku, w jaki sposób jego artykulatory mają zachowywać się podczas wymawiania danej głoski i dziecko jest w stanie to zrealizować. W większości przypadków jednak potrzebna jest dłuższa, nawet kilkumiesięczna terapia.